

הפרת כללי האתיקה - חריגה מסמכות וניגוד עניינים (בד"מ 141/04)

תמצית פסה"ד:

עובד בכיר המועסק במשרד הפנים בתפקיד ראש לשכת משרד הפנים באילת הורשע בכתב תובענה בכך שלמרות שהונחה להימנע מלטפל במעמדה או בכניסתה לישראל של אזרחית זרה עמה היה לו קשר זוגי, בחודשים 6-8/03 טפל בעניינה של אותה אזרחית; ובכך שביטל לאזרחית הונגריה, שנעצרה ע"י המשטרה בחשד ליבוא עובדים זרים שלא כדין לישראל, אשרת עבודה בתקופה שטרם הואצלה לו הסמכות לבטל אשרות שונות.

ביה"ד הרשיע את העובד בעבירות של פגיעה במשמעת, אי קיום הוראות, התנהגות בלתי הולמת העלולה לפגוע בתדמיתו ובשמו הטוב של שירות המדינה. ביה"ד התייחס בפס"ד להפרתם של סעיפים בתקשי"ר וכללי האתיקה כמפורט להלן:

סעיפים בתקשי"ר:

סעיף 42.211: במילוי תפקידו חייב עובד לקיים כל נוהל שנקבע וכל הוראה שניתנה לו כדין וכל הוראה שניתנה על-ידי מי שהוסמך לכך או שהיא נובעת מהתפקיד המוגדר שלו, בין אם התפקיד הוא קבוע ובין אם הוא זמני.

סעיף 42.221: במילוי תפקידו חייב כל עובד לקבל את מרותו של כל ממונה עליו, לרבות שר המשרד, המנהל הכללי, האחראי וכל אדם אחר המוסמך לכך.

סעיפים בכללי האתיקה:

סעיף 4.01: בביצוע עבודתו של עובד המדינה עליו לפעול בתיאום עם הממונים עליו ולמלא אחר כל הוראה שניתנה לו כדין על-ידי מי שהוסמך לכך כדין.

סעיף 7.01: יפעל עובד המדינה במסגרת הסמכויות שהוענקו לו בהתאם לחוק, תקנה או הוראה מנהלית.

סעיף 10.01: לא יהיה לעובד המדינה בין לעצמו ובין על ידי קרובו, סוכנו או שותפו עניין אישי או תועלת כתוצאה ממילוי תפקידו ולא יבוא לידי מצב של ניגוד אינטרסים בין מילוי תפקידו לבין ענייניו האישיים.

סעיף 10.04: עובד המדינה אשר מוטל עליו לטפל בעניינו של אדם אשר היו או יש ביניהם קשרי עבודה, חברות, משפחה או כל קשר אחר ואשר יש חשש כי עקב כך יושפעו שיקוליו המקצועיים, יפסול את עצמו מלטפל בעניין ויודיע על כך לממונה עליו.

סעיף 12.01: אסור לעובד המדינה לנצל את מעמדו או תפקידו בשירות המדינה לקידום ענין אישי שלו או של אדם אחר ולכל מטרה שאינה קשורה במילוי תפקידו.

בית הדין פסק כי ליבת הפסול במעשיו של העובד טמון בהפרת הכללים האוסרים ניגוד עניינים.

לעניין זה ציטט ביה"ד מפסק דינו של ביהמ"ש העליון בג"צ 539/79 סיעת הליכוד בעירייה נגד מועצת העירייה : "זאת ועוד : האיסור אינו רק על שיקול הדעת עצמו בביצוע הפעולה או התפקיד. האיסור הוא על הימצאות במצב בו עלול להיות ניגוד ענינים. מטרת הכלל היא למנוע את הרע בטרם יארע. הכלל צופה פני העתיד. אין זה מעלה ואין זה מוריד אם בפועל שיקול הדעת הוא ראוי. מטרת הכלל היא למנוע פיתוי מאדם ישר והגון, בחינת אל תביאנו לידי ניסיון. על כן, אין צורך להוכיח בפועל קיומו של ניגוד ענינים. די בכך שקיימת אפשרות ממשית של ניגוד ענינים (ב"ש 48/75 (רחמים ידיד נגד מדינת ישראל, פ"ד כט (375 (2).)".

וגם

בעש"מ 6529/03 - רואי קליגר נ' נציבות שרות המדינה: " נוסחן המילולי של הוראות התקשי"ר 43.021 ו-43.022 מלמד כי לגבי עובד המדינה נקבעו הוראות מחמירות האוסרות על "התנגשות ענינים" בלא לקבוע רף גבוה של קיום "אפשרות ממשית" לניגוד כזה. הגישה העולה מסעיפי התקשי"ר הנ"ל תואמת את התפיסה לפיה כאשר מדובר בניגוד בין אינטרס שלטוני לבין אינטרס אישי בשירות המדינה, המבחן הוא מבחן קפדני... [ראו: ט' שפניץ וו' לוסטהויז, "ניגוד ענינים בשירות הציבורי" ספר אורי ידין (כרך ב', תש"ן) 315, 319-320]. פסיקתו של בית משפט זה נקטה עמדה שכאשר מדובר בעוצמת ניגוד הענינים, יש מקום להבחין בין ניגוד בין שני אינטרסים שלטוניים, של עובד ציבור המכהן בשני תפקידים, לבין ניגוד הענינים הקיים בין אינטרס שלטוני לבין אינטרס אישי. במקרה של התנגשות בין אינטרס שלטוני לאינטרס אישי, המבחן המקובל, שהוא גם המבחן הראוי, הוא מבחן "החשש הסביר" עם זאת, לצורך עניינו מוכנה אני להניח כי אין די ב"חשש סביר" לקיום ניגוד ענינים ויש צורך לבסס קיומה של "אפשרות ממשית" של ניגוד כזה, ולבחון את ענינו של המערער על פי הרף הגבוה המקל עמו".

ביה"ד גזר את דינו של העובד והטיל עליו את אמצעי המשמעת הבאים:

- נזיפה חמורה
- הפקעת משכורת קובעת שתנוכה ב-10 תשלומים שווים ורצופים
- הורדה בדרגה אחת לתקופה של 4 חודשים